

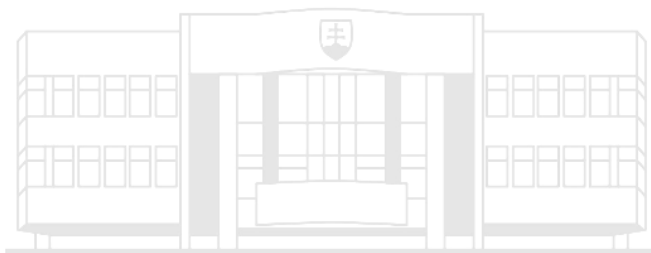
**Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút**

**Edícia: Porovnávacie analýzy
4/2025**

Verejné vodovody a kanalizácie v Európe a ceny za vodné a stočné

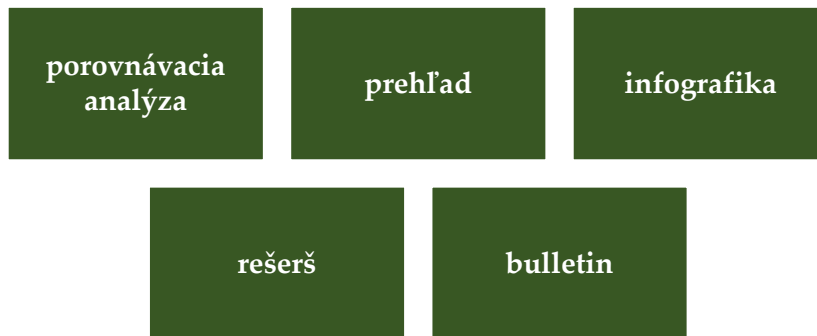
Martina Hogenová

**Bratislava
február 2025**

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Verejné vodovody a kanalizácie v Európe a ceny za vodné a stočné

Anotácia

Analýza porovnáva platnú, prípadne navrhovanú legislatívu, zaoberá sa pripojením domácností k verejnému vodovodu a verejnej kanalizácii, ďalej skúma mechanizmy výpočtu cien za služby verejných vodovodov a kanalizácií, ako aj cenovú hladinu vo vybraných štátoch Európy.

Kľúčové slová

verejné vodovody a kanalizácie, ceny za vodné a stočné

Public water and sewerage systems in Europe and the prices for their services

Annotation

The analysis compares current and proposed legislation, deals with the connection of households to public water supply and public sewerage systems, and further recognizes the system for calculating prices for water and sewage services and price level in selected European countries.

Keywords

public water and sewerage systems, water and wastewater pricing

Vypracovala: Ing. Martina Hogenová, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál slúži najmä pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Napojenie obyvateľstva na verejný vodovod a kanalizáciu v SR.....	7
2.1 Napojenie obyvateľstva na verejný vodovod	7
2.2 Napojenie obyvateľstva na verejnú kanalizáciu.....	8
2.3 Vývoj ceny za dodávku pitnej vody.....	9
2.4 Vývoj priemernej ceny za odvedenie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou.....	10
3. Vodovody a kanalizácie vo vybraných štátoch Európy.....	11
3.1 Pripojenie obyvateľstva na verejný vodovod.....	11
3.2 Pripojenie obyvateľstva na verejnú kanalizáciu.....	13
4. Ceny za pripojenie na vodovod a kanalizáciu vo vybraných štátoch.....	15
5. Porovnanie štátov Európy – verejný vodovod, verejná kanalizácia	18
5.1 Slovenská republika	18
5.2 Česká republika	20
5.3 Estónsko.....	21
5.4 Fínsko	22
5.5 Litva.....	23
5.6 Maďarsko.....	24
5.7 Nemecko	25
5.8 Poľsko.....	26
5.9 Portugalsko.....	29
5.10 Rakúsko.....	30
5.11 Rumunsko.....	30
5.12 Španielsko.....	32
5.13 Taliansko.....	32
6. Zhrnutie a záver	35
7. Zdroje.....	37

1. Úvod

Odbor Parlamentný inštitút Kancelárie NR SR sa v záujme získania priamych informácií zo zahraničia, pre porovnanie systémov výpočtu cien za služby verejných vodovodov a kanalizácií a tiež porovnanie výšky týchto cien vo vybraných štátoch Európy, obrátil s otázkami prostredníctvom Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD) na členské štáty Európskej únie, a to s požiadavkou č. 5957 – *Water and Wastewater Pricing*.

Verejný vodovod je súbor objektov a zariadení slúžiacich verejnej potrebe, umožňujúcich hromadné zásobovanie obyvateľstva a iných odberateľov vodou.

Verejná kanalizácia je prevádzkovo samostatný súbor objektov a zariadení slúžiacich verejnej potrebe na hromadné odvádzanie odpadových vôd umožňujúcich neškodný príjem, odvádzanie a spravidla aj čistenie odpadových vôd.¹

Vodné zdroje zahŕňajú sladkú vodu, ktorá je k dispozícii na danom území a tvoria ich povrchové vody (jazera, rieky a potoky) a podzemné vody. Obnoviteľné zdroje vody sa počítajú ako súčet vnútorného prietoku (čo sú zrážky mínus skutočná evapotranspirácia) a vonkajšieho prítoku. Dostupnosť sladkej vody v štáte je primárne určená klimatickými podmienkami a cezhraničnými tokmi vody (vonkajšími prítokmi), zatiaľ čo pre celkové množstvo je dôležitá veľkosť krajiny. Zásoby sladkej vody na obyvateľa sa považujú za dôležitý ukazovateľ na meranie udržateľnosti vodných zdrojov.

Pre členské štáty EÚ sú priemerné vodné zdroje okolo 4- až 5-tisíc m³ na obyvateľa. V krajinách bohatých na vodu môže byť podiel na obyvateľa až okolo 30-tisíc m³ (Chorvátsko) alebo takmer 70-tisíc m³ ako v Nórsku. Podľa Svetovej správy o rozvoji vôd Organizácie Spojených národov, krajina zažíva „vodný stres“, keď jej ročné zásoby vody sú nižšie ako 1 700 m³ na obyvateľa, medzi členskými štátmi EÚ je to prípad Poľska, Česka, Cypru a Malty.

Voda je zabezpečená buď verejným vodovodom (verejný alebo súkromný systém s verejným prístupom), alebo je zásobovaná samostatne (napríklad súkromné studne). Podiel verejného vodárenského sektora na celkovom odbere vody závisí od ekonomickej štruktúry danej krajiny a môže byť relatívne malý, napriek tomu je často stredobodom verejného záujmu, keďže zahrňa objemy vody, ktoré priamo využívajú obyvatelia.²

Tabuľka 1 nižšie uvádza dennú spotrebu vody v domácnostiach z verejného vodovodu. Odlišuje sa v rámci európskych krajín – medián je okolo 40 – 50 m³ na obyvateľa a v posledných desaťročiach mierne klesá.

¹ Voda portál. Dostupné na: <https://www.voda-portal.sk/Dokument/zakon-c-4422002-z-z-o-verejnych-vodovodoch-a-verejnych-kanalizaciach-100005.aspx>

² Eurostat. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Water_statistics

Tabuľka č. 1: Spotreba vody v domácnostiach z verejného vodovodu vo vybraných štátoch, (roky 1990 – 2022, m³/obyvateľ/deň)

Household water use from public water supply, 1990-2022

(m³ per inhabitant)

	1990	2000	2010	2020	2021	2022
Belgium ⁽²⁾	:	32	35	32	32	:
Bulgaria	48	36	36	37	37	:
Czechia	53	34	31	32	33	31
Denmark ⁽²⁾	66	47	42	43	42	40
Germany ⁽²⁾	52	46	44	46	:	:
Estonia	:	:	:	:	:	:
Ireland	:	:	:	:	:	:
Greece ⁽²⁾	:	32	:	107	109	110
Spain	:	61	59	47	:	:
France	:	:	:	:	:	:
Croatia	:	41	44	42	43	45
Italy ⁽²⁾	78	74	:	:	:	:
Cyprus	:	69	96	98	105	:
Latvia	:	37	38	38	20	18
Lithuania	:	:	19	27	28	27
Luxembourg	:	:	:	:	:	:
Hungary	56	38	34	37	38	39
Malta	:	37	41	43	42	41
Netherlands	47	51	47	49	46	:
Austria	46	44	46	43	44	44
Poland	50	36	31	34	35	35
Portugal ⁽²⁾	38	67	59	:	:	:
Romania	52	49	:	31	30	32
Slovenia	43	44	41	40	40	41
Slovakia	:	:	:	:	:	:
Finland ⁽²⁾	85	78	:	:	:	:
Sweden	63	59	52	48	:	:
Iceland ⁽²⁾	:	108	:	:	:	:
Norway	71	66	73	66	66	65
Switzerland	95	92	72	61	59	59
Bosnia and Herzegovina	:	:	31	:	:	:
Montenegro	:	:	:	55	55	55
North Macedonia ⁽²⁾	34	36	:	:	:	:
Albania	:	:	:	49	40	40
Serbia	:	48	45	47	48	49
Türkiye	:	:	33	44	:	44
Kosovo ⁽¹⁾ ⁽²⁾	:	:	21	27	:	:
United Kingdom ⁽²⁾	:	:	46	:	:	:

Zdroj: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Water_statistics

2. Napojenie obyvateľstva na verejný vodovod a kanalizáciu v SR

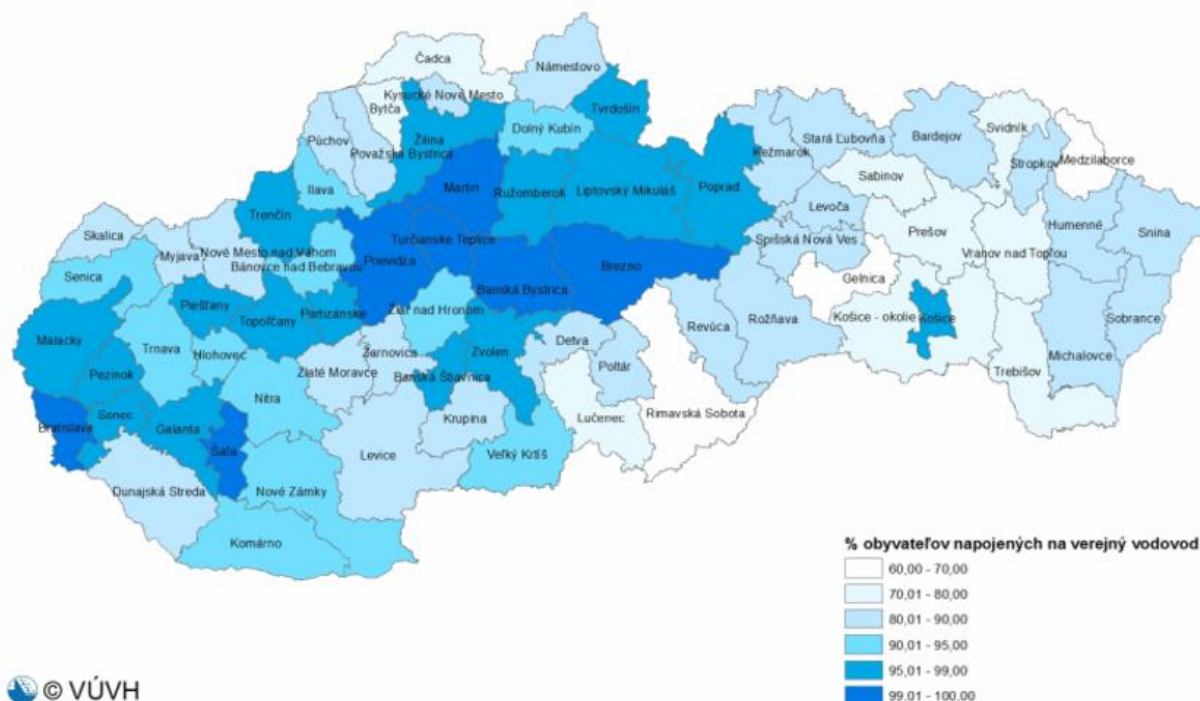
2.1 Napojenie obyvateľstva na verejný vodovod³

Na Slovensku je väčšina obyvateľov zásobovaná pitnou vodou z verejných vodovodov. V súčasnosti je úroveň zásobovania pitnou vodou v jednotlivých okresoch Slovenska rozdielna, vzhľadom na **nerovnomerné rozloženie vodných zdrojov podzemných vôd**, pričom niektoré oblasti sú z hľadiska zdrojov vody prebytkové, iné oblasti zase vykazujú deficit (neogén južného Slovenska a flyš východného Slovenska).

Počet obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov v roku 2022 dosiahol 4 902 720, čo predstavovalo **90,27 %** z celkového počtu obyvateľov SR. V roku 2022 bolo v SR 2 449 samostatných obcí, ktoré boli zásobované vodou z verejných vodovodov a ich podiel z celkového počtu obcí v SR tvoril 84,74 %.

Mapa č. 1

Podiel obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov v jednotlivých okresoch SR (2021)

Zdroj: [Enviroportal](#)

³ Enviroportal. Dostupné na: <https://www.enviportal.sk/voda/napojenie-vodovod>

Tabuľka č. 2: Pripojenie obyvateľov Slovenskej republiky na verejný vodovod

rok	% obyvateľov napojených na verejný vodovod
2015	88,3
2016	88,6
2017	88,9
2018	89,3
2019	89,6
2020	89,8
2021	90,2
2022	90,27

Zdroj: [Enviroportál](#)

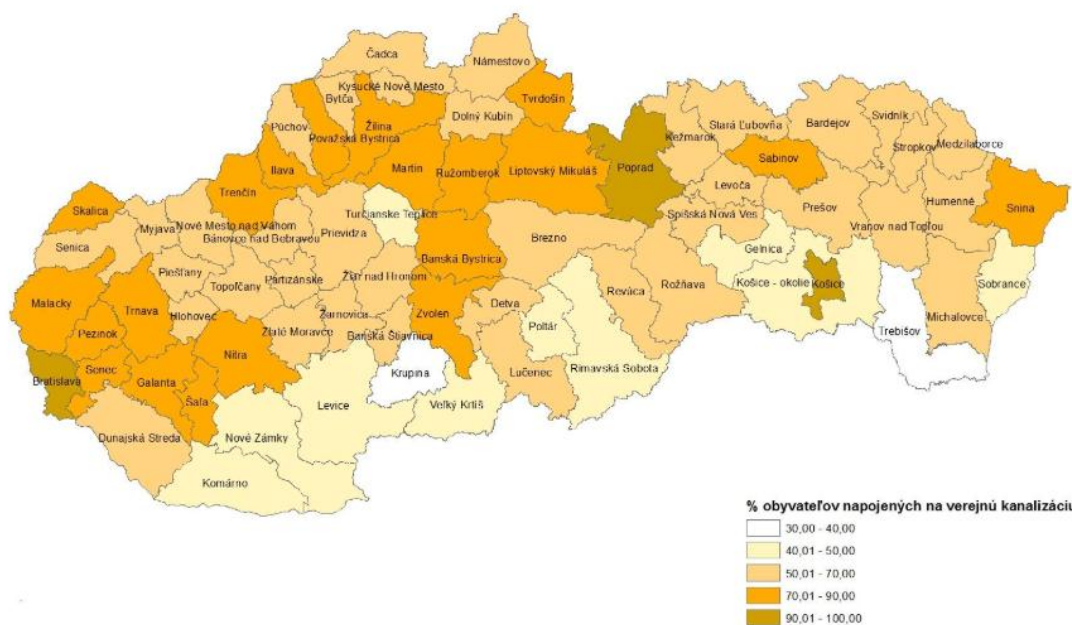
2.2 Napojenie obyvateľstva na verejnú kanalizáciu⁴

Napojenie obyvateľstva na kanalizácie v rámci krajov je nerovnomerné a zaostáva za rozvojom verejných vodovodov.

Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu v roku 2021 dosiahol počet 3 848 tisíc obyvateľov, čo predstavuje 70,62 % z celkového počtu obyvateľov SR. V roku 2023 bolo na kanalizáciu napojených 71,5% obyvateľov.

Mapa č. 2

Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu v jednotlivých okresoch SR (2021)

Zdroj: [Enviroportál](#)

⁴ Enviroportal. Dostupné na: <https://www.enviroportal.sk/voda/napojenie-vodovod>

Tabuľka č. 3: Pripojenie obyvateľov Slovenskej republiky na verejnú kanalizáciu

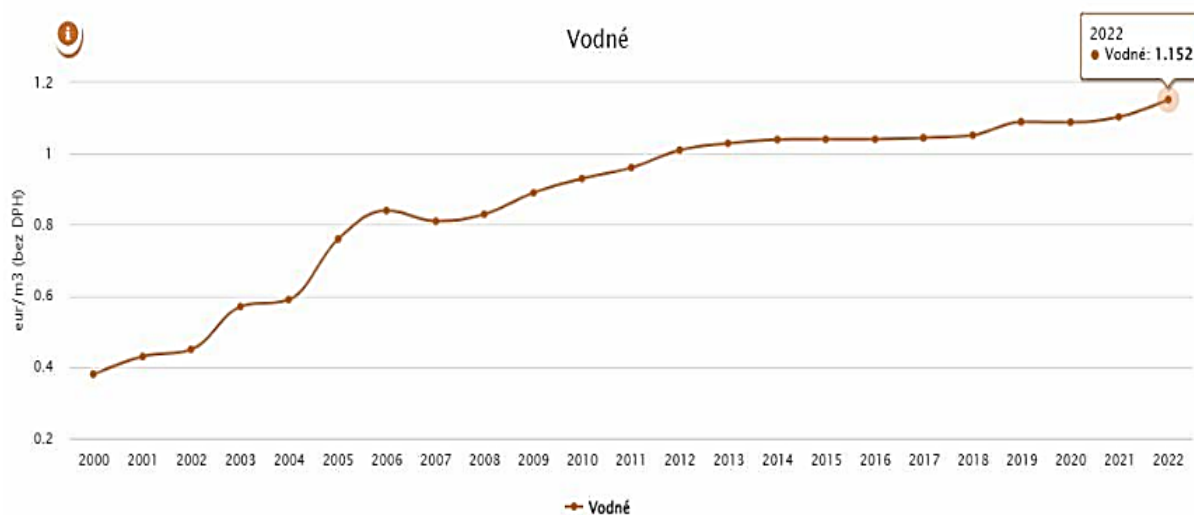
rok	% obyvateľov pripojených na verejnú kanalizáciu
2016	66,4
2017	67,7
2018	68,4
2019	69,1
2020	69,7
2021	70,2
2022	71,0
2023	71,5

Zdroj: [Enviroportál](#)

2.3 Vývoj ceny za dodávku pitnej vody⁵

Priemerná cena za výrobu a dodávku pitnej vody k 31. 12. 2023 bola vo vodárenských spoločnostiach vo výške **1,2741 EUR/m³ (bez DPH)** (cena vypočítaná váženým priemerom), čo je nárast o 10,6 % oproti priemernej maximálnej cene platnej na konci predchádzajúceho regulačného obdobia, t. j. na konci roka 2022, ktorá bola 1,1516 EUR/m³.⁶

Graf č. 1: Vývoj ceny za dodávku pitnej vody

Zdroj: ÚRSO

Zdroj: [Enviroportál](#)

Priemerná cena v roku 2023 v porovnaní s rokom 2005 vzrástla o 0,5145 EUR za 1 m³ a v porovnaní s predchádzajúcim rokom 2022 (1,1516 EUR za 1 m³ (bez DPH)) stúpila o 0,123 EUR za 1 m³.

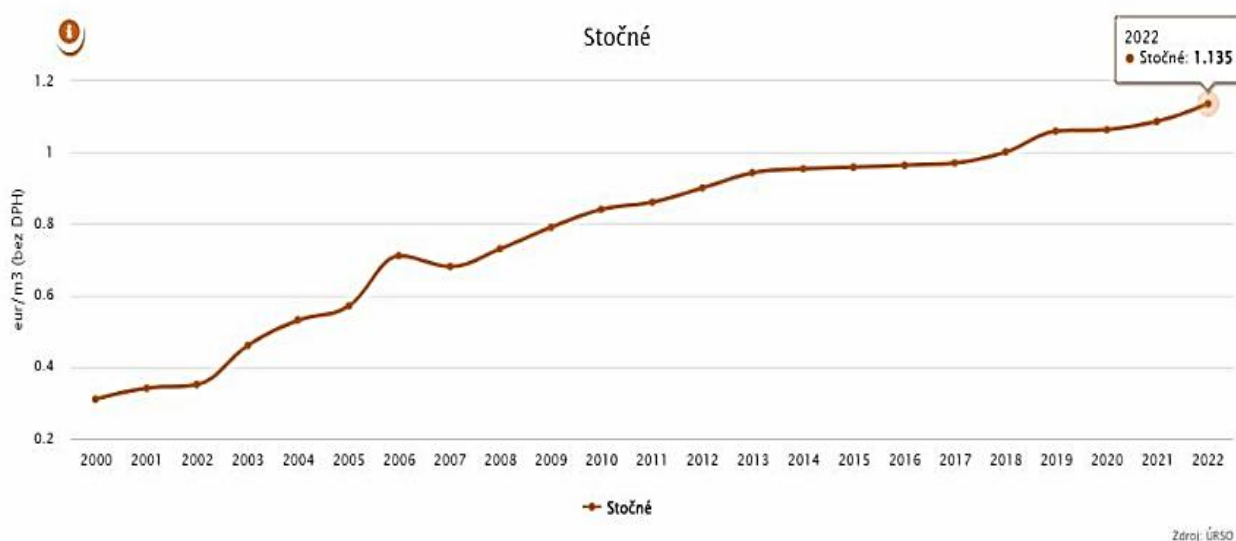
⁵ Vývoj ceny za dodávku pitnej vody. Dostupné na: <https://www.enviroportal.sk/voda/cena>

⁶ ÚRSO, emailová komunikácia, 4.12.2024

2.4 Vývoj priemernej ceny za odvedenie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou⁷

Priemerná cena za odvádzanie a čistenie odpadovej vody k 31. 12. 2023 bola vo vodárenských spoločnostiach 1,2956 EUR/m³ (bez DPH), čo je nárast o 14 % oproti priemernej cene platnej na konci predchádzajúceho regulačného obdobia, ktorá bola 1,1354 EUR/m³ (cena vypočítaná váženým priemerom).⁸

Graf č. 2: Vývoj ceny za odvádzanie a čistenie odpadovej vody

Zdroj: [Enviroportál](https://www.enviroportal.sk)

⁷ Vývoj ceny za odvedenie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou. Dostupné na: <https://www.enviroportal.sk/voda/cena>

⁸ ÚRSO, emailová komunikácia, 4.12.2024

3. Vodovody a kanalizácie vo vybraných štátoch Európy

3.1 Pripojenie obyvateľstva na verejný vodovod

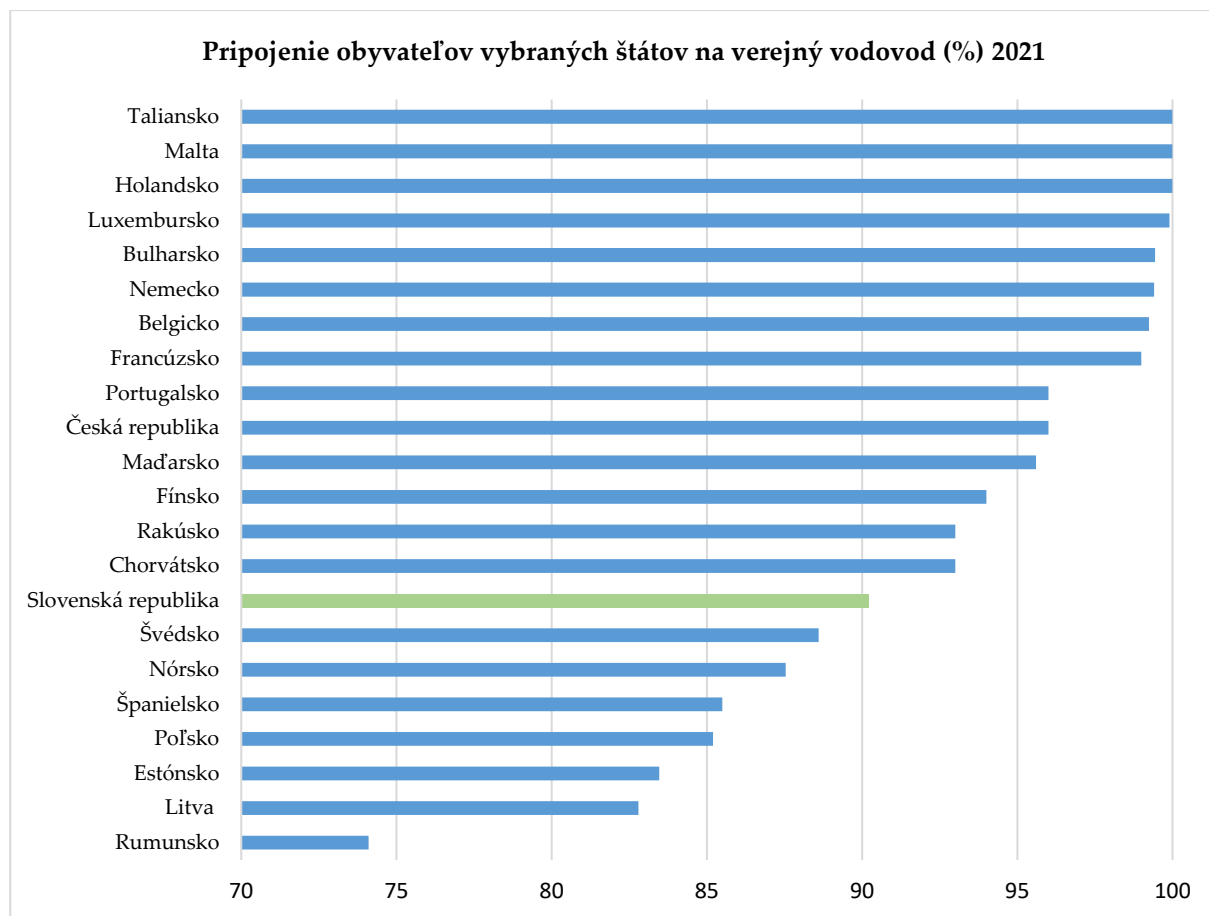
Slovenská republika má na verejný vodovod pripojených **90,2 % domácností**. *Tabuľka č. 4* uvádza percentuálne pripojenie obyvateľov vo vybraných štátoch na verejný vodovod. Štáty, ktoré majú 100% pripojenie k verejnemu vodovodu sú *Taliansko, Holandsko, Malta* môžeme ku nim zaradiť aj *Bulharsko, Belgicko* a *Luxembursko*, kde je na verejný vodovod pripojených 99,9 % obyvateľov. Najnižšiu prepojenosť na verejný vodovod majú štáty *Estónsko 83,47 %*, *Litva 82,8 %* a najmenej domácností je pripojených v *Rumunsku 74,1 %*.

Tabuľka č. 4: Pripojenie domácností vybraných štátov na verejný vodovod (%)

štát	2020	2021	2022
Slovenská republika	89,8	90,2	90,27
Belgicko	99,24	99,24	-
Bulharsko	99,44	99,44	-
Česká republika	94,6	96,00	95,6
Dánsko	-	98	-
Estónsko	84,71	83,47	-
Fínsko	-	94,00	-
Francúzsko	-	99,00	-
Holandsko	100	100	-
Chorvátsko	93,00	93,00	-
Litva	82,58	82,8	-
Luxembursko	99,9	99,9	-
Maďarsko	95,4	95,6	95,1
Malta	100	100	-
Nemecko	-	99,41	-
Nórsko	-	87,54	-
Poľsko	84,4	85,20	85,3
Portugalsko	96	96,00	-
Rakúsko	-	93,00	-
Rumunsko	72,4	74,1	-
Španielsko	84,1	84,4	85,5
Švédsko	88,6	88,60	-
Taliansko	-	100	-

Zdroj: Spracovala autorka na základe získaných citovaných zdrojov informácií

Graf č. 3: Pripojenie obyvateľov na verejný vodovod (vybrané štáty Európy) (%)

Zdroj: Spracovala autorka na základe získaných citovaných zdrojov informácií

3.2 Pripojenie obyvateľstva na verejnú kanalizáciu

Slovenská republika mala v roku 2022 na verejnú kanalizáciu pripojených **71,0 % domácností** a v roku 2023 **71,5 % domácností**. Podiel pripojených domácností na verejnú kanalizáciu vo vybraných štátoch Európy sa za posledné desaťročia vo všeobecnosti zvyšoval a v polovici členských štátov EÚ, pre ktoré sú k dispozícii najnovšie údaje, bol nad 80 %.

V členských štátoch EÚ (*Nemecko, Holandsko, Rakúsko, Luxembursko a Švédsko*) je podiel domácností napojených na verejnú kanalizáciu **95 % a viac**. Najmenej domácností je na verejnú kanalizáciu napojených na *Malte a v Chorvátsku*.

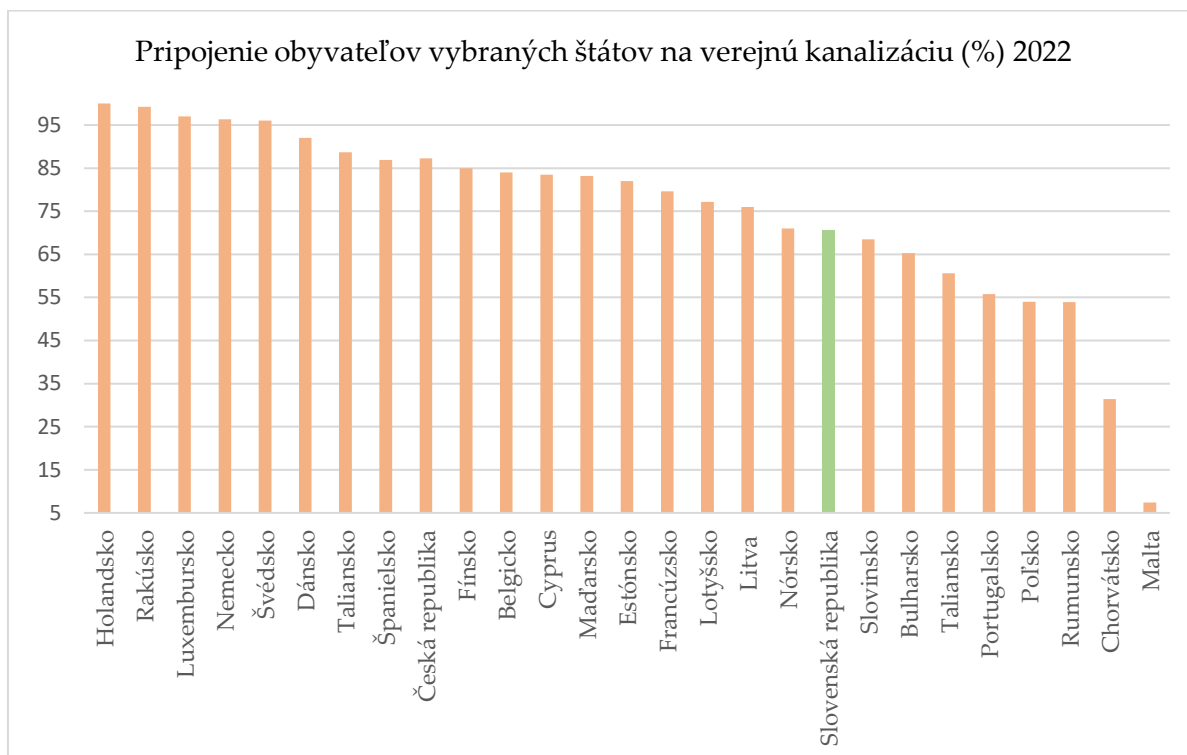
Tabuľka č. 5: Pripojenie domácností vybraných štátov na verejnú kanalizáciu (%)

štát	2021	2022
Slovenská republika	70,2	71,0
Belgicko	84,0	84,0
Bulharsko	65,0	65,3
Cyprus	-	83,5
Česká republika⁹	87,4	87,3
Dánsko	98,0	98,0
Estónsko	82,0	82,0
Fínsko	85,0	85,0
Francúzsko	-	79,6
Grécko	-	94,9
Holandsko	100	100
Chorvátsko	-	31,4
Írsko	64,0	65,0
Litva	77,0	76,0
Lotyšsko	76,0	77,2
Luxembursko	-	97,0
Maďarsko	83,5	83,2
Malta	7,0	7,4
Nemecko	96	96,3
Nórsko	68,0	71,0
Poľsko	53,0	54,0
Portugalsko	-	55,8
Rakúsko	99,0	99,2
Rumunsko	53,0	53,9
Slovinsko	68,0	68,5
Španielsko	-	86,9
Švédsko	96,0	96,0
Taliansko	60,0	60,6

Zdroj: Spracovala autorka na základe získaných citovaných zdrojov informácií

⁹ Štatistické údaje. Dostupné na: <https://csu.gov.cz/produkty/water-supply-systems-sewerage-and-watercourses-2023>

Graf č. 4: Pripojenie obyvateľov vybraných štátov na verejnú kanalizáciu (%)

Zdroj: Spracovala autorka na základe získaných citovaných zdrojov informácií

4. Ceny za pripojenie na vodovod a kanalizáciu vo vybraných štátoch

Pri regulácii taríf za vodné a kanalizačné služby sa v európskych štátoch uplatňujú rôzne modely a prístupy.

Môžeme rozdeliť štyri modely riadenia:

1. **Priame verejné riadenie** – v rámci tohto systému je plne zodpovedný verejný subjekt za poskytovanie služieb a ich riadenie. V minulosti tento systém prevládal v Európe.
2. **Delegovaná verejná správa** – v rámci tohto systému riadiaci subjekt je poverený zodpovedným verejným subjektom na vykonávanie riadiacich úloh. Správcovske subjekty zvyčajne zostávajú vo vlastníctve verejného sektora, aj keď v niektorých prípadoch existuje možnosť menšieho súkromného podielu.
3. **Delegovaný súkromný manažment** – v rámci tohto systému zodpovedný verejný subjekt poverí riadením úloh súkromnú spoločnosť na základe nájomnej alebo koncesnej zmluvy. Vlastníctvo infraštruktúry zostáva v kompetencii orgánov verejnej moci.
4. **Priama súkromná správa** – v tomto systéme sú všetky úlohy správy, zodpovednosť a vlastníctvo vodohospodárskych zariadení zverené súkromným prevádzkovateľom, a verejné subjekty obmedzujú svoju činnosť na kontrolu a reguláciu. Tento systém je zavedený vo veľmi malom počte európskych krajín.¹⁰

Tabuľka č. 6: Regulačné orgány, podpora štátu, dvojzložková cena

Štát	Regulačný orgán	Regulačný orgán	Podpora štátu zníženie ceny	Dvojzložková cena Pevná a variabilná zložka
Slovenská republika	✓	URSO	X	✓
Česká republika	✓	Ministerstvo financií Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) samosprávy	znížená DPH 9%	✓ a tiež jednozložková cena
Estónsko	✓	Úrad pre hospodársku súťaž Ministerstvo hospodárstva a komunikácií	-	✓
Fínsko	X	zodpovedné samosprávy	✓ nízko príjmové domácnosti	✓

¹⁰ EurEau. Dostupné na: <https://www.eureau.org/resources/publications/eureau-publications/5219-the-governance-of-water-services-in-europe-2020-edition/file>

Chorvátsko	X	Chorvátska energetická regulačná agentúra (HERA) zodpovedné samosprávy	-	✓
Litva	✓	Štátna regulačná rada pre energetiku VERT	✓ nízko príjmové domácnosti	-
Maďarsko	✓	Maďarský regulačný úrad pre energetiku a verejné služby MEKH Ministerstvo	✓ nízko príjmové domácnosti zdravotne znevýhodnení	✓
Nemecko	X	zodpovedné samosprávy	X	✓
Poľsko	✓	Štátny podnik poľské vody Predseda Úradu pre reguláciu energetiky URE	✓ Obecné zastupiteľstvo môže rozhodnúť o dotácii + znížená DPH 8%	✓
Portugalsko	✓	Regulačný úrad pre pitnú vodu a odpadovú vodu ERSAR	X	✓ jednozložková cena pre veľkoodberateľov
Rakúsko	X	zodpovedné samosprávy	✓ nízko príjmové domácnosti	✓
Rumunsko	✓	Národný regulačný úrad ANRSC	X	✓
Španielsko	X	zodpovedné samosprávy	✓ nízko príjmové domácnosti	✓
Taliansko	✓	Regulačný úrad pre energetiku ARERA	✓ sociálny bonus	✓

Zdroj: Vypracovala autorka na základe citovaných informačných zdrojov

Tabuľka č. 7: Oprávnené náklady, ktoré vstupujú do cenovej kalkulácie

Oprávnené náklady, ktoré vstupujú do cenovej kalkulácie				
Štát	Osobné náklady	Odpis majetku	plánované investície na obnovu siete	prevádzkové náklady
Slovenská republika	✓	✓	X Zrealizované investície	✓
Estónsko	✓	✓	- Nezískali sme odpoveď	✓
Fínsko	✓	✓	✓	✓
Lotyšsko	✓	✓	X Zrealizované investície	✓
Maďarsko	✓	✓	X Zrealizované investície	✓

Nemecko	✓	✓	X Zrealizované investície	✓
Poľsko	✓	✓	✓	✓
Rakúsko	✓	✓	✓	✓
Rumunsko	✓	✓	X	✓
Taliansko	✓	✓	✓	✓

Zdroj: Vypracovala autorka na základe ECPRD odpovedí

Tabuľka č. 8: Porovnanie cien: verejný vodovod a verejná kanalizácia

Štát	Ceny – pitná voda, bez DPH, EUR/ m ³			
	2021	2022	2023	2024
Slovenská republika	-	1,20	-	-
Česká republika	-	1,82	-	-
Estónsko	-	-	1,72	-
Maďarsko	-	0,63	-	-
Poľsko	0,76	0,77	0,8	-
Rakúsko	1,9 -2,0	-	-	-
Rumunsko	-	-	1,18	1,24
Španielsko	-	1,92	-	-
Taliansko	-	-	0,604 – 2,889	-

štát	Ceny – odpadová voda, bez DPH, EUR/ m ³			
	2021	2022	2023	2024
Slovenská republika	-	1,27	-	-
Česká republika	-	1,62	-	-
Estónsko	-	-	2,53	-
Maďarsko	-	0,74	-	-
Rakúsko	3,13	-	-	-
Poľsko	1,77	1,81	1,89	-
Rumunsko	-	0,65	0,62	0,65
Španielsko	-	0,76	-	-
Taliansko	-	-	0,956	-

Zdroj: Vypracovala autorka na základe citovaných informačných zdrojov

5. Porovnanie štátov Európy – verejný vodovod, verejná kanalizácia

5.1 Slovenská republika

Legislatíva:

- [Vyhláška č. 498/2023 Z. z.](#), ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 323/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností vo vodnom hospodárstve

Regulačný úrad:

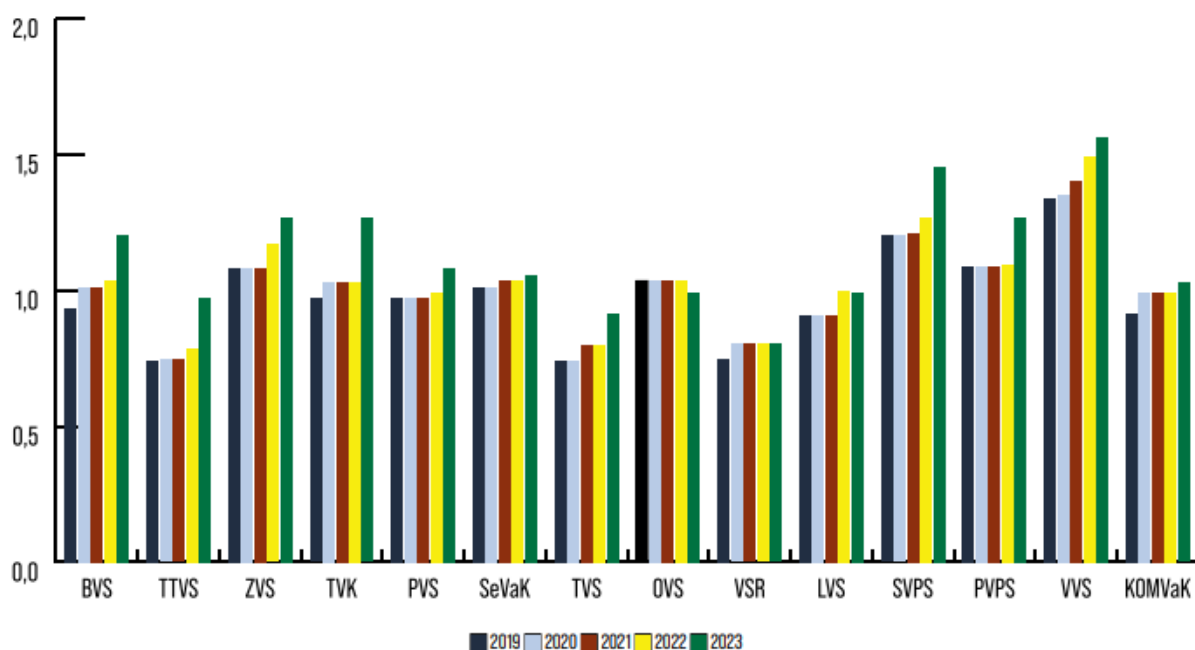
- [Úrad pre reguláciu sieťových odvetví \(URSO\)](#)

Na Slovensku pôsobí celkovo **14 veľkých vodárenských spoločností**, ktoré zabezpečujú zásobovanie pitnou vodou z verejných vodovodov a odvádzajú a čistia odpadovú vodu verejnou kanalizáciou pre približne 90 % obyvateľov.

Dodávka pitnej vody a odvádzanie odpadových vôd je cenovo regulovaná činnosť. Cenu vodného a stočného neurčuje trh, cena sa neodvíja od ponuky a dopytu, nerozhoduje o nej vedenie vodárenských spoločností. Stanovuje ju Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (URSO). Vodárenská spoločnosť v procese cenového konania predkladá ÚRSO množstvo ekonomických údajov, ako aj prehľad o stave majetku.

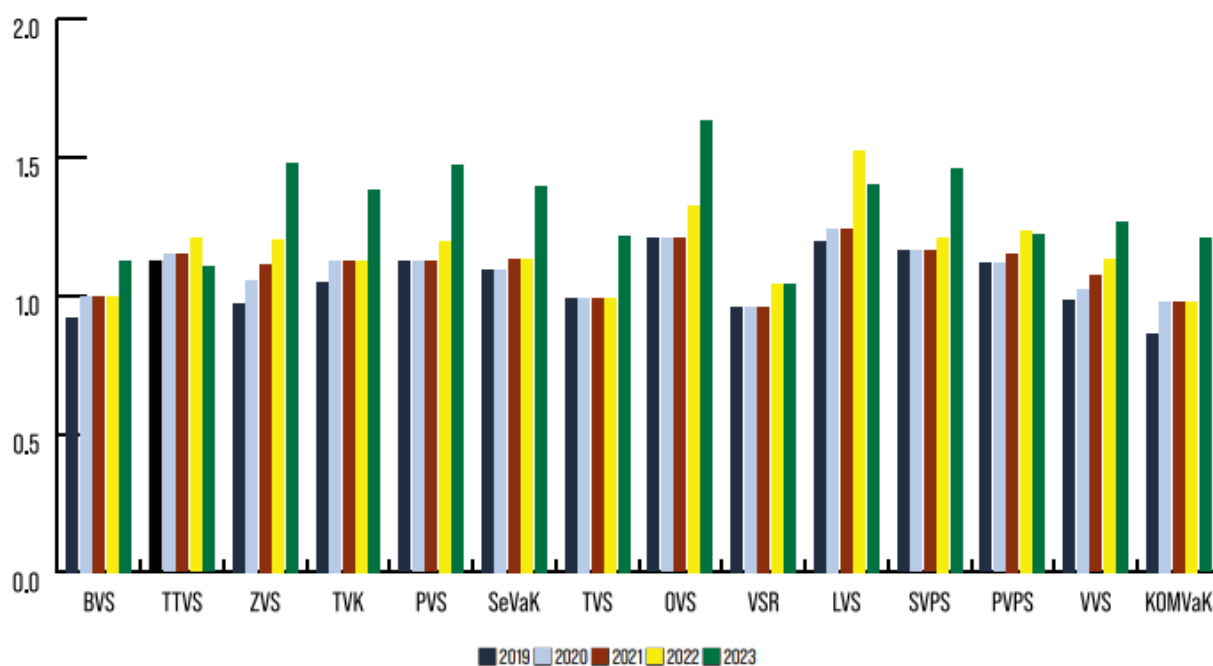
Priemerná jednotková cena za vodné a stočné spolu, bez dane z pridanej hodnoty, vo vodárenských spoločnostiach v SR v roku 2022 predstavovala **2,5697 EUR/m³** a medziročne vzrástla o 12,36 %.

Graf č. 5: Vývoj cien za výrobu a dodávku pitnej vody v EUR/m³ (bez DPH)

Zdroj: [Výročná správa 2023](#), Úrad pre reguláciu sieťových odvetví

Graf č. 6: Vývoj cien za odvádzanie a čistenie odpadovej vody v EUR/m³ (bez DPH)

Zdroj: [Výročná správa 2023](#), Úrad pre reguláciu sieťových odvetví

Podľa vyhlášky č. 498/2023 Z. z. platnej od 1.1.2025 sa budú ceny účtované vodárňami **skladať z fixnej a variabilnej zložky**. Cieľom zavedenia dvojzložkovej ceny má byť spravodlivejšie prerozdelenie nákladov medzi všetkých odberateľov, pretože sa odstraňuje stav, kedy za odberateľov s nulovou spotrebou výdavky na údržbu ich pripojenia na vodovodnú a kanalizačnú sieť platili ostatní. Fixná zložka ceny bude rôzna, nebude sa líšiť od druhu odberateľa (právnická osoba/fyzická osoba). Závisieť bude od nárokov spotrebiteľa na množstvo a prietok dodanej pitnej vody a odvedenej a čistenej odpadovej vody. Domácností budú v najnižšej kategórii fixnej zložky.

Spôsob výpočtu ceny je upravený *vyhláškou úradu č. 323/2022 Z. z.*, ktorou sa ustanovuje cenová regulácia výroby, distribúcie a dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou a niektoré podmienky vykonávania regulovaných činností vo vodnom hospodárstve.

Vo vyhláške sú náklady, ktoré sú ekonomicky oprávnené a vstupujú do výpočtu ceny (napr. náklady na nadobudnutie vody z vodného zdroja, technologické náklady, náklady na energie, osobné náklady, odpisy majetku, náklady na opravy atď.) a sú stanovené aj náklady, ktoré nie sú ekonomicky oprávnené pre výpočet ceny (napr. sankcie, náklady na reprezentáciu a dary, náklady na náhradu škôd, straty z predaja dlhodobého majetku a pod.). Následne je vo vyhláške uvedený vzorec pre výpočet ceny, ktorý vychádza z podielu povolených výnosov a množstva dodávanej vody (alebo odvedenej odpadovej vody). Povolené výnosy vychádzajú z nákladov v predchádzajúcom roku a sú povýšené o infláciu, resp. aj nové zákonné povinnosti regulovaného subjektu a pod. K takto vypočítanej cene sa pripočíta ešte primeraný zisk, ktorého výška sa odvíja od miery výnosnosti regulačnej bázy aktív a od hodnoty WACC (vážený priemer nákladov na kapitál).

Náklady a spôsob výpočtu ceny sú definované zákonom a vodárenské spoločnosti sú povinné ho dodržiavať. Každá vodárenská spoločnosť má iné náklady a fakturuje iné množstvo vody. Percentuálna štruktúra nákladov vodárenských spoločností je viac-menej identická bez ohľadu na región. Nie je dôležité, aká je absolútna výška nákladov, či je to 5 alebo 100 miliónov EUR ročne. Rozdiel spočíva v tom, či niekto prevádzkuje 100 km sietí, alebo 6 000 km. Zásadný nepomer je aj v tom, či sa zabezpečuje trvalá prevádzka 10 čistiarní odpadových vôd alebo len dvoch. 70 – 80 % nákladov vodárenských spoločností sú fixné. To je fenomén všetkých energetických spoločností – plyn, elektrina, teplo. Spôsobuje to vysoká investičná povinnosť udržiavať kapacity (technické, personálne, materiálové), aj keby spoločnosť mala hoci len jedného odberateľa. Preto sú „monopolné“ spoločnosti regulované.

Druhým zásadným faktorom, ktorý ovplyvňuje cenu, je množstvo. Prevádzkovanie kilometra siete vo väčšom meste s priemyselnou výrobou môže znamenať 1 000 pripojených obyvateľov a napr. potravinársky podnik s pravidelným odberom vody. Zatiaľ čo prevádzkovanie kilometra siete pre vodárenskú spoločnosť na vidieku znamená pripojenie 50 rodinných domov, malý obchod a odber pre miestnu materskú škôlku.

Vplyv na nárast cien vodného a stočného majú výrazne zvýšené náklady na elektrickú energiu potrebnú na čerpanie a čistenie vôd vo vodárenských sieťach a tiež vplyv inflácie vstupov, ako napríklad materiál potrebný na opravy a údržbu sietí alebo chemikálie potrebné na úpravu pitnej vody a čistenie odpadovej vody.¹¹

5.2 Česká republika

Legislatíva:

- zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodoch a kanalizáciách pro veřejnou potřebu

Regulačný úrad:

- Ministerstvo financií České republiky
- Samosprávy
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS)

Cenovú reguláciu upravuje zákon č. 526/1990 Zb. o cenách. Cenotvorbu pitnej vody a čistenie a odvádzanie vody upravuje zákon č. 274/2001 Z. z., o vodovodoch a kanalizáciách pre veřejnou potřebu (zákon o vodách a kanalizácii). Cenu tiež osobitne upravuje cenovými rozhodnutiami ministerstvo financií.¹²

Cena je regulovaná „nákladovou cenou“ podľa cenového rozhodnutia ministerstva. Podľa cenového rozhodnutia ministerstva financií len ekonomicky oprávnené náklady, daň a primeraný zisk sa môžu premietnuť do regulovanej ceny vody. Cenové rozhodnutie ďalej špecifikuje, čo možno považovať za ekonomicky oprávnené náklady, finále regulovaná cena sa bude líšiť v závislosti od toho, čo poskytovateľ vody zahŕňa medzi náklady.

¹¹ URSO, emailová komunikácia, 4.12.2024

¹² Cenová regulace v oboru VaK. Dostupné na: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/cenova-regulace-a-kontrola/cenova-regulace-v-oboru-vak>

Cenu za vodné a stočné možno v súlade s § 19 zákona rozdeliť na **jednozložkovú alebo dvojzložkovú cenu**:

- **jednozložková cena** sa vypočíta ako súčin regulovanej ceny za jednotku a objem spotrebovanej vody (podľa § 16 tohto zákona) alebo odpadových vôd a dažďových vôd (podľa § 19 tohto zákona);
- **dvojzložková cena** obsahuje variabilnú zložku, vypočítanú ako súčin regulovanej ceny za jednotku a objem spotrebovanej vody alebo vypúšťanej odpadovej vody (podobne ako pri jednozložkovom formáte) a pevnú zložku, vypočítaná na základe kritériá, akými sú napríklad kapacita vodomera, veľkosť prípojky alebo ročná spotreba vody. Podiel týchto zložiek je stanovený cenovým predpisom, resp spôsob výpočtu fixnej zložky ustanovuje vykonávací právny predpis.

Vodné a stočné je možné platiť buď v jednozložkovom alebo dvojzložkovom formáte. **Štandardne sa používa jednozložkový formát**, pokiaľ obec nevydá miestne nariadenie špecifikujúce použitie dvojzložkového formátu.

Okrem toho o prijatí dvojzložkového formátu a metódy výpočtu fixnej sumy zložky môže rozhodnúť najvyšší riadiaci orgán, ktorý je vlastníkom vodnej a kanalizačnej infraštruktúry za predpokladu, že obec vlastní aspoň dve tretiny hlasovacích práv.

Modernizácia zásobovania vodovodov a kanalizácií je financovaná okrem iných zdrojov, prostredníctvom rôznych dotačných programov – Štátny fond životného prostredia ČR zverejňuje „spoločensky prijateľnú cenu vody a stočného“, ktorý sa vzťahuje na vodohospodárske projekty spolufinancované Operačným Programom „Životné prostredie“ a Národným programom „Životné prostredie“.¹³

V roku 2023 bolo na vodovody napojených 94,5 % obyvateľov a 86,7 % na kanalizáciu.

5.3 Estónsko

Legislatíva:

- [Zákon o verejných vodovodoch a kanalizácii](#)

Regulačný orgán:

- [Úrad pre hospodársku súťaž](#)
- [Ministerstvo hospodárstva a komunikácií](#)

Základným zákonom na výpočet priemernej ceny vody a odpadových vôd v je [zákon o verejných vodovodoch a kanalizácii](#) (kapitola č. 6 – Cena za verejné vodovody a kanalizáciu)

Vodárenský podnik môže za poskytnutú službu účtovať spotrebiteľovi poplatky:

- poplatok za odoberanú pitnú vodu,
- poplatok za odvádzanie odpadových vôd,
- poplatok za čistenie odpadových vôd,
- poplatok za odvádzanie dažďovej vody,
- poplatok za úpravu dažďovej vody,
- základný poplatok za pitnú vodu,
- základný poplatok za odvádzanie a čistenie odpadových vôd,
- základný poplatok za odvádzanie a úpravu dažďovej vody.

¹³ Štátny fond životného prostredia Českej republiky. Dostupné na: <https://www.sfzp.cz/>

Cena verejného vodovodu a cena za odpadovú vodu je navrhnutá tak, aby vodárenský podnik bol schopný:

- pokryť svoje oprávnené prevádzkové náklady,
- plniť environmentálne požiadavky,
- investovať do zabezpečenia udržateľnosti a kontinuity existujúceho verejného vodovodu a kanalizácie,
- investovať podľa plánu rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií s výnimkou investícií prijatých formou grantovej pomoci a investícií realizovaných z dôvodu pripojovacích poplatkov podľa § 20 ods. 3 tohto zákona,
- zabezpečiť opodstatnenú ziskovosť kapitálu investovaného vodárenským podnikom.

Vo všeobecnosti sa cena vodárenskej služby skladá z viacerých zložiek vrátane poplatku za verejný vodovod a kanalizačné služby, ako aj za odvádzanie a čistenie dažďovej a drenážnej vody a iných povrchových vôd. Na tvorbe ceny vodárenských služieb sa podieľa aj [Úrad pre hospodársku súťaž](#). Pri stanovovaní ceny vodárenských služieb sa pokrývajú prevádzkové náklady vodárenských spoločností, investície do infraštruktúry a environmentálne, kvalitatívne a bezpečnostné požiadavky.

Účasť **úradu** pri stanovovaní ceny vodárenských služieb závisí od hustoty osídlenia oblastí činnosti vodárenských spoločností. Ak sa oblasť prevádzky nachádza v oblasti zberu odpadových vôd s osídlením 2000 a viac obyvateľov, cenový návrh bude predložený na schválenie úradu. Ak sa oblasť prevádzky nachádza s menším osídlením ako 2000 alebo mimo oblasti zberu odpadových vôd sa návrh predkladá na schválenie mestskej alebo obecnej samosprávy.

Ceny vodohospodárskych služieb sa líšia v závislosti od okresu a oblasti odvádzania odpadových vôd. Cena služieb je výhodnejšia v oblastiach s hustejším osídlením a väčším počtom obyvateľov.

Priemerná celková cena vodárenskej služby v *Estónsku* bola v roku 2023 bola 4,2 EUR/m³, vrátane služby verejného vodovodu 1,72 EUR/m³ a ceny služby verejnej kanalizácie 2,53 EUR/m³.¹⁴

5.4 Fínsko

Legislatíva:

- *Zákon o vodárenských službách č. 119/2001*

Ustanovenia *zákona o vodárenských službách* všeobecne definujú stanovenie ceny za dodávku pitnej vody a tiež ceny za kanalizáciu. Spoločnosti v rôznych častiach Fínska, **si môžu sami určiť výšku poplatkov** za zásobovanie pitnou vodou a na čistenie odpadovej vody .

Vodárenské služby sú organizované vodárenským podnikom. Môže to byť napríklad spoločnosť vo vlastníctve obce alebo družstva založeného obyvateľmi. Spravidla všetky väčšie vodovody sú vo vlastníctve obcí. Na druhej strane väčšina družstiev je zvyčajne malá a často pôsobia v riedko osídlených oblastiach.

§ 18 *zákona o vodárenských službách* definuje všeobecné kritériá pre cenu, ktorá musí zahŕňať primeranú návratnosť kapitálu, ktorú však zákon bližšie nešpecifikuje. § 19 *zákona o vodárenských službách*, vodáreň účtuje tiež poplatok za užívanie siete vodovodov a kanalizácií. O zákonnosti poplatkov za vodu **rozhoduje okresný súd**, podľa § 34 *zákona o vodárenských službách*.

¹⁴ ECPRD, odpoveď na požiadavku č. 5957 – Water and Wastewater Pricing. December 2024. Dostupné po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/974547>

Cieľom tvorby cien (cenovej dostupnosti) musí byť voda dostupná pre všetkých obyvateľov za prijateľné ceny. Nákladová efektívnosť znamená, že vodohospodárske podniky by mali vyberať poplatky pokrývajúce náklady za distribúciu vody, poplatky by mali pokrývať prevádzkové náklady aj investície do renovácie a opráv vodovodnej siete.

Podľa § 18 zákona o vodárenských službách môžu byť vodárenské služby dotované z obecných alebo z národných fondov. **Sociálna pomoc** pre jednotlivcov a rodiny je vo forme príspevku na bývanie, v priemerne 26,40 EUR/ mesačne/ na osobu. Všeobecný príspevok na bývanie môže okrem sociálnej pomoci zohľadňovať aj podiel nákladov na pitnú vodu a kanalizáciu, ak sa platí samostatne popri nájomnom.

Cena je zložená z **fixnej** (poplatok za pripojenie) a **variabilnej zložky** (podľa spotreby).

5.5 Litva

Legislatíva:

- [Zákon o vodách](#) č. 101/2011 o zásobovaní pitnou vodou a hospodárení s odpadovými vodami
- [Zákon o schválení pravidiel prípravy plánov rozvoja infraštruktúry zásobovania pitnou vodou a odpadových vôd](#)

Regulačný úrad:

- Národná energetická regulačná rada ([VERT](#))

Národná energetická regulačná rada (VERT) je nezávislý národný regulačný orgán, ktorý reguluje činnosť subjektov v oblasti energetiky a vykonáva dohľad nad štátnym energetickým sektorom.

VERT – činnosti v sektore vodného a odpadového hospodárstva:

- vydáva povolenia, vykonáva kontrolu nad regulovanou činnosťou,
- schvaľuje Metodiku výpočtu ceny dodávky vody a nakladania s odpadovými vodami,
- overuje súlad cien za dodávku pitnej vody a za kanalizačné služby stanovených obcami so zákonmi,
- koordinuje ceny dodávateľov vody za dodávku pitnej vody a služby nakladania s odpadovými vodami a vykonáva kontrolu nad ich uplatňovaním,
- plní ďalšie funkcie ustanovené zákonmi a inými právnymi úkonmi.

Základné ceny služieb dodávky pitnej vody a nakladania s odpadovými vodami sú stanovené na **trojročné obdobie** a každoročne sa prepočítavajú. VERT každoročne vyhodnocuje, či nové ceny za dodávku vody a nakladanie s odpadovými vodami nepresahujú 4 % priemerného mesačného príjmu domácnosti (článok 9 zákona). V prípade ľudí v núdzi, podľa zákona o peňažnej sociálnej pomoci pre obyvateľov s nízkymi príjmami, náklady na zásobovanie pitnou vodou a nakladanie s odpadovými vodami nesmú presiahnuť 2 % príjmu domácnosti, a to ak spotrebované množstvo nepresiahne 2 m³/osobu/mesiac. Ak výdavky presiahnu 2 % príjmu domácnosti, tieto osoby majú nárok na kompenzáciu.

Najvyššiu cenu za dodávku pitnej vody a nakladanie s odpadovými vodami má obec Prienai 5,93 EUR/m³ (cena pitná voda 1,79 EUR, odpadová voda 3,11 EUR a DPH 1,03 EUR). V hlavnom meste Vilnius je cena za dodávku vody a odpadové vody stanovená na 2,06 EUR/m³ (cena pitná voda 0,79 EUR, nakladanie s odpadovými vodami 0,91 EUR a DPH 0,36 EUR). Až na niekoľko výnimiek je všeobecný trend taký, že väčšia obec platí menej.

Ceny za vodu a odpadovú vodu v mestách s počtom obyvateľov od 100 000 do 600 000: Vilnius 2,06 EUR/m³, Kaunas 2,07 EUR/m³, Klaipėda 2,69 EUR/m³, Šiauliai 4,04 EUR/m³.¹⁵

¹⁵ ECPRD, odpoveď na požiadavku č. 5957 – Water and Wastewater Pricing.

5.6 Maďarsko

Legislatíva:

- Zákon CCIX o zásobovaní vodou
- vyhláška Ministerstva energetiky č. 23/2023 (XII. 13.) o určení poplatkov za vodárenské služby pre nebytových odberateľov vody, ktorou sa ustanovuje jednotný poplatok za vodné s celoštátnou pôsobnosťou pre nebytových odberateľov vody

Regulačný úrad:

- Úrad pre reguláciu energetiky a verejných služieb ([MEKH](#))
- Ministerstvo energetiky

V Maďarsku existuje 41 dodávateľov pitnej vody. Pre domácnosti zostala aj v roku 2024 nezmenená cena, ktorá je rovnaká od roku 2013.

Maďarský Úrad pre reguláciu energetiky a verejných služieb (MEKH) je zodpovedný za ekonomickú reguláciu, licencovanie a monitorovanie vodárenského a kanalizačného sektora. Cenu za dodávku pitnej vody a cenu za odvádzanie odpadových vôd stanovuje vyhláška Ministerstva energetiky, pričom zohľadňuje návrh Maďarského úradu pre reguláciu energetiky a verejných služieb.

Úrad (MEKH) každoročne najneskôr do 15. októbra predloží Ministerstvu návrh týkajúci sa taríf za verejné vodovodné a kanalizačné služby.¹⁶

Poplatok za vodárenské služby je **dvojzložkový**, pozostáva zo základného poplatku a poplatku úmerného podľa spotreby.

Podľa nariadenia vlády 58/2013. (II. 27.) môžu spotrebiteľia v **sociálnej núdzi** využiť benefit za 12 kalendárnych mesiacov: splátkový kalendár alebo odklad platby.

Podľa nariadenia vlády 58/2013. (II. 27.) **majú zdravotne postihnutí** užívatelia tiež nárok na osobitné zaobchádzanie:

- mesačný (priebežný) odpočet,
- zúčtovanie v hotovosti,
- vysvetlenie vyúčtovania a výklad účtu.

(Zdravotne postihnutý používateľ musí v prihláške uviesť, ktoré z vyššie uvedených osobitných zaobchádzaní preferuje).

Je možné poskytnúť **sociálnu podporu** pre nízkoprijmových obyvateľov (definované nariadením vlády 58/2013 (II. 27)). Sociálnu podporu môže získať fyzická osoba, ktorá:

- poberá starobný dôchodok,
- má právo starať sa o ľudí v aktívnom veku,
- dostáva podporu bývania,
- poberá ošetrovateľský príspevok,
- poberá pravidelnú dávku na ochranu dieťaťa,
- pestún, ktorý vychováva dieťa umiestnené vo vlastnej domácnosti do dočasnej alebo trvalej pestúnskej starostlivosti alebo je v nájomnom vzťahu s národným správcom majetku podľa zákona o zabezpečení bývania pre fyzické osoby, ktoré si nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o pôžičke. (Podľa

¹⁶ Dostupné na: <https://www.wareg.org/documents/water-regulatory-governance-in-europe/>

zákona III z roku 1993 o sociálnej správe a sociálnych dávkach; zákon XXXI z roku 1997 o ochrane detí a správe opatrovníctva).¹⁷

Na verejný vodovod bolo v roku 2023 pripojených 95,2 % domácností a na čistiareň odpadových vôd 83,6 % domácností.

5.7 Nemecko

Legislatíva:

- zákon o obecných poplatkoch [čl. 8 ods. 5 KAG](#) (rôzne podľa spolkových krajín)

V Nemecku sú dodávky pitnej vody a kanalizačné služby regulované zákonmi spolkových krajín. V niektorých spolkových krajinách je dodanie pitnej vody zabezpečené cez súkromné spoločnosti, ale vo väčšine spolkových krajín je zabezpečená verejnými spoločnosťami. V dôsledku toho sú ceny za dodávku pitnej vody¹⁸ a za kanalizáciu rozdielne¹⁹ v závislosti od krajiny a typu zásobovania vodou. Rozdiely v cenách sú tiež v závislosti od regionálnych rozdielov v dôsledku hydrologických, topografických a geologických podmienok v jednotlivých regiónoch, ako aj vplyvu hustoty osídlenia a iných faktorov.

Modely riadenia dodávky pitnej vody a kanalizácie:

- verejnú zásobovanie vodou

Právny základ poplatkov za vodu je uvedený v zákone o obecných poplatkoch (*Kommunalabgabengesetz*). Ako príklad možno uviesť [čl. 8 ods. 5 KAG – Bavorsko](#). Regulačné obdobie je 4 roky. Cena je zložená z **fixnej a variabilnej zložky**. Poplatky sú určené na pokrytie nákladov. Na pokrytie nákladov na údržbu siete sa môže vyberať základný poplatok (pevná zložka). Náklady na pevnú zložku zahŕňajú najmä primerané odpisy a primeranú návratnosť investičného kapitálu. Poplatok za vodu určujú aj niektoré obce alebo obecné združenia v *Predpisocho poplatkoch za vodu* (*Wassergebührensatzung*),

- verejnú kanalizáciu

Mestá a obce vydávajú *Predpisy o poplatkoch za odpadovú vodu* (*Abwassergebührensatzung*).

- súkromné zásobovanie vodou

V prípade súkromného zásobovania vodou zmluva podlieha *Vyhláske o všeobecných podmienkach zásobovania vodou AVBWasserV*, neobsahuje špecifikácie pre výpočet ceny vody, ale upravuje iba stavebné náklady, zavedenie domovej prípojky a iné náhrady ako je uvedenie do prevádzky, ako aj náklady na prerušenie a obnovenie zásobovania vodou. Faktory, ktoré je potrebné vziať do úvahy, sú verejnoprávne princípy a návratnosť nákladov v súlade s [§ 315 nemeckého občianskeho zákonníka](#).²⁰

¹⁷ ECPRD, odpoveď na požiadavku č. 5957 – Water and Wastewater Pricing.

¹⁸ Ceny za dodávku pitnej vody. Nemecko. Dostupné na: <https://www.destatis.de/EN/Themes/Society-Environment/Environment/Water-Management/Tables/tw-08-charges-for-drinking-water-tariff-areas-2022.html>

¹⁹ Ceny za kanalizačné služby. Nemecko. Dostupné na: <https://www.destatis.de/EN/Themes/Society-Environment/Environment/Water-Management/Tables/liste-common-household-costs-tarif-type-waste-water-disposal.html#59764>

²⁰ ECPRD, odpoveď na požiadavku č. 5957 – Water and Wastewater Pricing.

- súkromné kanalizácie – ceny v súlade s občianskym zákonníkom.

Pri verejných vodovodoch a čistiarni odpadových vôd cenu za dodávku pitnej vody kontrolujú mestské/ obecné orgány. Občania môžu požiadať o preskúmanie oprávnenosti poplatku správne súdy. Verejné poplatky nepodliehajú protimonopolnému zákonu.

Pri súkromných vodárenských spoločnostiach si môžu dať občania cenu skontrolovať protimonopolnému úradu alebo sa môžu obrátiť na civilný súd. Niektoré spoločnosti zriaďujú špeciálne poradné rady ako doplnkové formy sebakontroly.

Cena vodného a stočného skladá z **fixnej zložky** a **variabilnej zložky** – závislá od spotreby.

5.8 Poľsko

Legislatíva:

- zákon zo 7. júna 2001 o zásobovaní vodou a likvidáciou odpadových vôd
- nariadenie ministra námorného hospodárstva a vnútrozemskej plavby z 27. februára 2018 o stanovení taríf
- zákon z 13. septembra 1996 o udržiavaní čistoty a poriadku v obciach

Regulačný úrad:

- [Štátny podnik poľské vody](#)
- [Predseda Úradu pre reguláciu energetiky URE](#)

Ceny za dodávku pitnej vody a za čistenie odpadovej vody reguluje najmä zákon zo 7. júna 2001 o hromadnom zásobovaní vodou a hromadnou likvidáciou odpadových vôd a nariadením ministra námorného hospodárstva a vnútrozemskej plavby z 27. februára 2018 o stanovení taríf.

Pretože značné percento obytných budov v Poľsku nie je pripojených na kanalizáciu, je likvidácia kvapalných odpadových vôd, t. j. čistiarni odpadových vôd regulovaná *zákonom z 13. septembra 1996 o udržiavaní čistoty a poriadku v obciach*. V súlade s článkom 6 ods. 2 zákona obecné zastupiteľstvo uznesením určí maximálne sadzby poplatkov, ktoré majú platiť vlastníci nehnuteľností za odvoz tekutého odpadu kanalizačnou spoločnosťou. V zmysle § 6a zákona, ak obecné zastupiteľstvo rozhodne o prevzatí povinnosti zneškodňovania kvapalných odpadov od vlastníkov nehnuteľností, určí poplatok, ktorý majú vlastníci nehnuteľností zaplatiť. Výška poplatku závisí od skutočných nákladov, ktoré obec vynaložila.

V súlade s článkom 20 ods. 1 zákona o zásobovaní vodou a odvádzaní odpadových vôd tarify, t. j. prehľady verejne vyhlásených cien a poplatkov za hromadné zásobovanie vodou a hromadné odvádzanie odpadových vôd a podmienky ich vykonávania, **stanovuje vodárenská spoločnosť na obdobie 3 roky**. Keďže podľa článku 7 ods. 1 bod 3 zákona z 8. marca 1990 o obecnej samospráve, zásobovanie vodou a odvádzanie odpadových vôd sú v kompetencii obce, **prevažná väčšina vodárenských a kanalizačných spoločností sú obecné podniky**.

Podľa článku 24b ods. 1-2 zákona o zásobovaní vodou a odvádzaní odpadových vôd spoločnosť podá žiadosť **regulačnému úradu** o schválenie tarify do 120 dní pred uplynutím tarifného obdobia. Tarifa podlieha schváleniu regulačného úradu, s výnimkou tarify, ktorá je upravená z dôvodu zmeny sadzby dane z pridanej hodnoty. V zmysle článku 27a ods. 1 zákona je **regulačným orgánom riaditeľ regionálnej vodohospodárske rady** Národnej vodnej agentúry (11 rád).

Od roku 2017, v súlade s článkom 27a ods. 3 bod 5 zákona o zásobovaní vodou a odpadových vodách riaditelia regionálnych vodohospodárskych rád Národnej vodnej agentúry zhromažďujú a spracúvajú informácie o vodárenských a kanalizačných spoločnostiach, najmä vypočítavajú a zverejňujú priemerné ceny za dodávku vody a likvidáciu odpadových vôd.

V zmysle článku 24c ods. 1 zákona o hromadnom zásobovaní vodou a hromadnom odvádzaní odpadových vôd dozorný úrad preskúmava návrh taríf z hľadiska súladu so zákonnými ustanoveniami a analyzuje zmeny ekonomických podmienok na výkon hospodárskej činnosti podniku, vrátane ziskovej marže a odvádzania odpadových vôd, overuje náklady premietnuté do potrebných výnosov prezentovaných spoločnosťou, tak aby boli chránené záujmy prijímateľov služieb pred neprímeraným zvyšovaním cien.

Pravidlá určovania taríf za vodné a stočné sú uvedené v zákone zo 7. júna 2001 o hromadnom zásobovaní vodou a hromadnom odvádzaní odpadových vôd ([kapitola 4 zákona, č. 2024,757](#)) v znení neskorších predpisov a oznámení ministra č. infraštruktúry z 12. apríla 2022 o oznámení konsolidovaného znenia nariadenia ministra námorného hospodárstva a vnútrozemskej plavby o určovaní taríf, vzor žiadosti o schválenie taríf a podmienok vysporiadania pre hromadné zásobovanie vodou a hromadné odvádzanie odpadových vôd ([Zbierka zákonov 2022, položka 1074](#)). Sadzbu za vodu a odpadové vody, podľa uvedenej legislatívy, stanovuje vodárenská a kanalizačná spoločnosť, ktorou je spravidla **spoločnosť s ručením obmedzeným vo vlastníctve obce**.

Sadzba je stanovená na základe hustoty obyvateľstva, nákladov na údržbu siete, potreby rozšírenia a modernizácie siete, požiadaviek na životné prostredie a udržateľnosť alebo dostupných zdrojov povrchovej vody. Ceny vodného a stočného sú **stanovené na tri roky**. Predpisy umožňujú vo výnimočných prípadoch skrátiť trojročné obdobie fixnej ceny a predložiť Úradu novú tarifu – opäť na tri roky, ale prepočítanú nanovo, konečnú sumu schváli regulačný orgán.

Zásobovanie pitnou vodou je jednou zo základných úloh obce, podľa § 24 ods. 6 zákona o zbernom vodovode a zbernom odpade samosprávy **môžu dotovať ceny vodného a stočného**. Dotácia môže byť poskytnutá jednotlivcom alebo všetkým tarifným skupinám prijímateľov služieb, o dotácii prijme obecné zastupiteľstvo uznesenie. Doplatočiek prevedie obec vodárenskému a kanalizačnému podniku.

Sadzba za služby hromadného zásobovania pitnou vodou a za odpadovú vodu pozostáva z nasledujúcich prvkov:

- cena za 1 m³ dodanej vody alebo odvádzanej odpadovej vody,
- predplatiteľský poplatok (pevný poplatok) za údržbu vodovodu a kanalizácie,
- poplatok za prekročenie podmienok vypúšťania splaškov do kanalizácie.

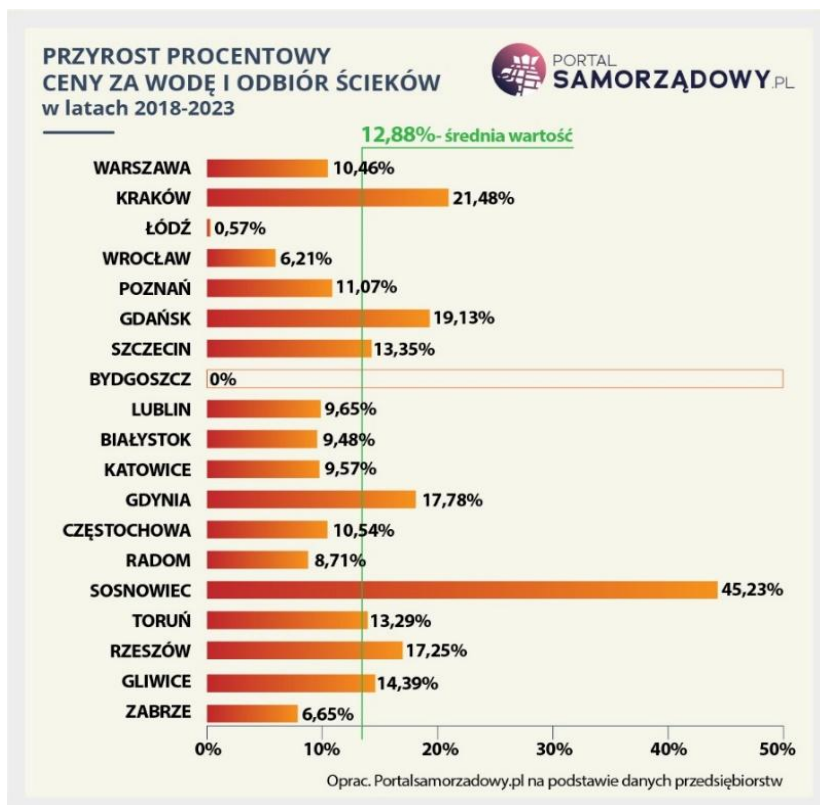
Priemerná **kombinovaná cena vodného a stočného v Poľsku v roku 2018 bola 10,56 PLN**. V roku 2023 to bolo 11,93 PLN (2,8 EUR), čo je priemerný nárast o 12,88 %. Priemerná kombinovaná cena za vodné a stočné v celej krajine v roku 2023 bola o niečo vyššia ako priemer 20 najväčších miest v Poľsku, keďže bola približne 13 PLN (3,05 EUR) (12 PLN netto) za meter kubický.²¹

²¹ ECPRD, odpoveď na požiadavku č. 5957 – Water and Wastewater Pricing.

Celkové ceny za pitnú vodu a odpadovú vodu pre domácnosti v roku 2018 a v 2023

Procentuálny nárast ceny za pitnú vodu a odpadovú vodu od roku 2018 do roku 2023

5.9 Portugalsko

Legislatíva:

- Zákon o vodách č. 58/2005

Regulačný úrad:

- Regulačný úrad pre pitnú vodu a odpadovú vodu – [ERSAR](#)

Približne 75 % vodárenských spoločností pôsobí pod priamym riadením (za poskytovanie služieb a ich riadenie je zodpovedný verejný subjekt), 10 % pod delegovaným riadením (riadiaci subjekt je poverený verejným subjektom na vykonávanie riadiacich úloh) a takmer 15 % na základe koncesných zmlúv (zodpovedný verejný subjekt poverí riadením úloh súkromnú spoločnosť na základe nájomnej alebo koncesnej zmluvy). Verejné orgány sú zodpovedné za poskytovanie vodohospodárskych služieb si môžu vybrať z týchto rôznych modelov riadenia.

Tarifý pre maloobchodných obecných prevádzkovateľov schvaľujú orgány samosprávy, ale až po vyjadrení ERSAR. Ak orgány obce rozhodnú o tarife, ktorá nezodpovedá stanovisku ERSAR, toto odlišné schválenie musí byť odôvodnené.

V roku 2015 ERSAR vypracoval novú metodiku cenovej regulácie, ktorá je založená na hybridnom modeli cenového stropu, sa zameriava na:

- zabezpečenie úhrady nákladov tarifami (ceny vody musia umožniť úhradu nákladov na vodné služby),
- podporu efektívnosti zavedením stimulačného mechanizmu,
- zabezpečenie kvality služieb (na základe ukazovateľov ERSAR),
- podporu transparentnosti, stability a spoľahlivosti.

Zákon o vodách (zákon č. 58/2005 z 29. decembra) stanovuje, že tarifný systém pre vodné služby zabezpečuje **postupnú úhradu počiatočnej investície** a nových investícií do rozširovania, modernizácie a výmeny infraštruktúry, ako aj údržbu, opravu a rekonštrukciu všetkých tovarov a zariadení používaných na poskytovanie týchto služieb.

Regulačné obdobie sa líši v závislosti od regulačného modelu použiteľného na prevádzkovateľa. Vo väčšine prevádzkovateľov (mestské systémy) je regulačné **obdobie 1 rok** a regulačné obdobie pre štátne vodárenské spoločnosti **je 5 rokov**.

Pri stanovovaní taríf ERSAR neakceptuje všetky náklady na prevádzkou služieb, ale len tie, ktoré považuje za prijateľné z hľadiska efektívnosti.

Pre veľkoodberateľov sa uplatňuje iba objemová tarifa. Pre maloodberateľov sa uplatňuje **objemová tarifa a fixný poplatok** pre každú kategóriu odberateľov (domácnosti, podniky).

Veľkoodberatelia platia **jednotnú objemovú tarifu**. **Maloodberatelia** majú **stupňovité tarify** v závislosti od spotrebovaného množstva. ERSAR odporúča nasledujúce stupne spotreby: 0-5 m³, 5-15 m³, 15-25 m³, >25 m³.²²

²² Dostupné na: <https://www.wareg.org/documents/water-tariffs-frameworks-in-europe/#page=98&zoom=100,73,161>

5.10 Rakúsko

Legislatíva:

- zákon o finančnom vyrovnaní
- provinčný /krajinský zákon
- sadzobník poplatkov („Wassergebührenordnungen“ – Pravidlá poplatkov za vodu
- sadzobník poplatkov „Abwassergebührenordnungen“ – Pravidlá poplatkov za odpadovú vodu

V rámci federálneho zákona „Finanzausgleichsgesetz“ – zákon o finančnom vyrovnaní, sú obce oprávnené vyberať poplatky za používanie obecných zariadení, ktoré sú prevádzkované na účely verejnej správy. Tarify za pitnú vodu si stanoví **každý miestny úrad individuálne** podľa sadzobníka poplatkov „Wassergebührenordnungen“ – Pravidlá poplatkov za vodu, a tarify za odpadovú vodu podľa sadzobníka poplatkov za odpadovú vodu „Abwassergebührenordnungen“ – Pravidlá poplatkov za odpadovú vodu.

Dodávatelia vody sú povinní stanoviť tarify na základe ekonomických kalkulácií zabezpečujúcich návratnosť nákladov.

Priemerná cena vody a odpadovej vody pre domácnosti nie je dotovaná spolkovou vládou ani spolkovou krajinou vo všeobecnosti. Na výstavbu vodovodov a kanalizácií sa využíva dotačný systém podľa zákona o environmentálnych dotáciách („Umweltförderungsgesetz“). Obciam, ktoré sú oprávnené vyberať poplatky za používanie vody a odvádzanie odpadových vôd, sa umožňuje poskytovať **zľavu na základe sociálnych potrieb**.

Priemerná cena za pitnú vodu za posledných 10 rokov bola vo výške medzi **1,3 a 2,6 EUR/m³**, cca. 1,9 -2,0 EUR/m³ (OECD 2020). **Priemerná cena za odvádzanie odpadových vôd** sa pohybovala medzi 1,25 a 4,98 EUR/m³, cca. **priemerne 3,13 EUR/m³**, od roku 2014 bol zaznamenaný nárast o 0,3 až 0,4 EUR/m³.

91,8 % obyvateľov je napojených na vodu zásobovanú cca 5 500 dodávateľmi pitnej vody (cca 8 mil. obyvateľov je napojených na centrálné vodovody, cca 1 mil. obyvateľov využíva domové studne). Podiel obyvateľov napojených na služby kanalizácie a odpadových vôd (mestské a ostatné čistiare odpadových vôd) predstavuje 95,2 % (Eurostat 2020).

5.11 Rumunsko

Legislatíva:

- zákon č. 241/2006
- zákon č. 51/2006
- nariadenie č. 65/2007 o schválení Metodiky na stanovenie, úpravu alebo zmenu cien/tarify za vodné a stočné.

Regulačný úrad:

- Národný regulačný úrad ([ANRSC](#))

Ceny a tarify za pitnú a odpadovú vodu sú stanovené podľa metodiky výpočtu stability schválenej **regulačným úradom (ANRSC)**. Tieto kalkulácie zohľadňujú výrobné a prevádzkové náklady, náklady na údržbu a opravy, odpisy dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, výdavky na ochranu životného prostredia, finančné náklady súvisiace s vypožičanými prostriedkami, výdavky

zo zmluvy o poverení manažmentom a zahŕňajú časť na tvorbu prostriedkov pre rozvoj a modernizáciu systémov verejných služieb, ako aj zisk.

Národný regulačný úrad (ANRSC) je zodpovedný za dohľad nad tvorbou cien za vodné a kanalizačné služby.

Podľa zákona č. 241/2006, orgány miestnej verejnej správy majú právo overovať a schvaľovať ceny a tarify navrhované ANRSC tak, aby nebola ohrozená rentabilita, kvalita a efektívnosť služby, ako aj sledovať dodržiavanie metodických noriem pre tvorbu, úpravu a úpravu cien a taríf vypracovaných ANRSC.

V prípade rozdielov v cenách a tarifách medzi orgánmi miestnej verejnej správy a prevádzkovateľmi je možné riešiť príslušnými súdmi.

V roku 2024 sa **cena na každých tisíc litrov pitnej vody** zvýšila z 5,86 lei + DPH na **6,16 lei** (1,24 EUR) + **DPH**, čo predstavuje zvýšenie o 0,3 lei + DPH.

Podobne za **každých tisíc litrov odpadových vôd** vypustených do verejnej kanalizačnej siete sa sadzba upravila z 3,09 lei + DPH na **3,24 lei** (0,65 EUR) + **DPH**, čo znamená zvýšenie o 0,15 lei + DPH.

Do ceny sú zahrnuté:

- Náklady na surovú vodu, elektrickú energiu a materiál (určujú sa na základe aktuálnych nákupných cien a navrhovaných ročných spotrebných cien),
- špecifické spotreby energie a materiálov sú vypočítané na úrovniach, ktoré odrážajú skutočnú situáciu prevádzky a fungovania,
- personálne výdavky odôvodnené podľa platnej legislatívy v súlade s princípom ekonomickej efektívnosti,
- zohľadňujú sa náklady na odpisy,
- v cene dodávky vody sú zahrnuté straty zo systému výroby, dopravy a rozvodu vody schválené orgánmi miestnej verejnej správy,
- množstvo dodanej vody a spracovanej odpadovej vody,
- výška cien a taríf zahŕňa ziskovú maržu,
- súčasťou výšky cien je aj fond solidarity operátorov a regionálnych operátorov, určený podľa platných právnych predpisov.²³

Počiatkové ceny/sadzby v cenovej stratégii súvisiacej s podnikateľským plánom sa stanovujú:

- a) na úrovni platnej ceny/tarify schválenej ANRSC podľa predchádzajúcej tarifnej stratégie uplatňovanej prevádzkovateľom,
- b) na úrovni platnej ceny/sadzobníka schválenej rozhodovacím orgánom správneho územného celku, prípadne valným zhromaždením medzikomunitárneho rozvojového združenia na základe súhlasu ANRSC,
- c) na úrovni schválenej orgánom správneho územného celku, prípadne valným zhromaždením medzikomunitárneho rozvojového združenia na základe súhlasu ANRSC, v prípade, že počiatková cena /tarifná úroveň je odlišná od cenovej úrovne/ platnej tarify operátora / regionálneho operátora.

Následné úpravy počiatkových cien/taríf schvaľuje ANRSC v súlade s tarifnou stratégiou a vzorcami na úpravu taríf ustanovenými v zmluve.

²³ ECPRD, odpoveď na požiadavku č. 5957 – Water and Wastewater Pricing.

5.12 Španielsko

Legislatíva:

- [zákon č. 7/1985 z 2. apríla 1985](#)

V súlade s článkom 25 ods. 2 písm. c) [zákona č. 7/1985 z 2. apríla 1985](#), sú **obce/ samosprávy zodpovedné** za výkon právomocí súvisiacich s dodávkou pitnej vody do domácnosti a za úpravu a odvádzanie odpadových vôd. Z toho dôvodu **neexistuje regulácia cien vodného a stočného**, pretože každá samospráva si ceny určuje sama.

Okrem toho si môžu autonómne spoločenstvá regulovať podmienky a schváliť legislatívu týkajúcu sa vodného a kanalizačného manažmentu, vrátane zavedenia poplatkov súvisiacich s dodávkou vody, vodnou infraštruktúrou alebo nakladaním s odpadovými vodami. Na **národnej úrovni neexistuje orgán**, ktorý by mal túto kompetenciu. Organizácie, ktoré môžu zasiahnuť do cenotvorby za dodávku pitnej vody a kanalizačné služby okrem samospráv sú *Organización spotrebiteľov a užívateľov*, alebo *Španielska asociácia prevádzkovateľov verejného zásobovania vodou a kanalizácií*.

V roku 2022 došlo k zvýšeniu ceny v porovnaní s rokom 2020 na úroveň **1,92 €/m³ za dodávku pitnej vody**. **Ceny odpadovej vody** v roku 2022 klesli o 2 % oproti roku 2020 na **0,76 €/m³**.

Sociálna/znížená sadzba cien za dodávku vody a kanalizáciu „*Bono Social para el Agua*“ – jej cieľom je zabezpečiť dodávku pitnej vody pre všetky domácnosti s nižšou kúpnu silou a poskytuje im zľavu z účtov za vodu. V závislosti od spoločnosti alebo obce môže **mať sociálna zľava rôznu formu**, ako napríklad zľavy na vodu, sociálny fond na účty za vodu, sociálne poukazy na vodu alebo znížené ceny vody a iné.

Každá spoločnosť a samospráva má špecifické požiadavky a podmienky, ktoré musí dotknutá osoba spĺňať aby mala nárok na sociálnu podporu. Vo všeobecnosti však majú nárok na sociálnu sadzbu tieto skupiny:

- viacpočetné rodiny,
- rodiny s viacerými osobami žijúcimi v jednej domácnosti,
- jednotlivci a rodiny s nízkymi príjmami,
- dôchodcovia,
- ľudia ohrození sociálnym vylúčením.

V roku 2022 bol počet domácností napojených na verejný vodovod 85,5%, v roku 2021 to bolo 84,4 % a 2020 84,1 % domácností

5.13 Taliansko

Legislatíva:

- [zákon č. 201/2011](#)
- [zákon č. 214/2011](#)

Regulačný úrad:

- Regulačný úrad pre energetiku ([ARERA](#))

Taliansko od roku 1994 prijalo model integrovaného mestského vodného hospodárstva (Servizio Idrico Integrato, SII). Správa dodávky pitnej vody, odpadovej a dažďovej vody je zverená jednému prevádzkovateľovi služieb. Regulačné obdobie je **4 roky**.

Regulačný úrad pre energetiku, siete a životné prostredie (ARERA), nezávislý správny orgán zriadený v roku 1995, je od roku 2011 zodpovedný za reguláciu a kontrolu služieb vodného a kanalizačného systému v súlade so *zákonom 201/2011, článok 21*. Konkrétne v oblasti tvorby cien, má ARERA právomoc určiť cenovú štruktúru, efektívne investície a prevádzkové náklady, ktoré môžu byť zahrnuté do cenotvorby na schválenie cenových schém navrhnutých príslušným subjektom.

Priemerná cena za meter kubický vody závisí od pásma spotreby stanoveného príslušným prevádzkovateľom. Rôzni prevádzkovatelia môžu stanoviť rôzne pásma. **Tarifný model** kombinuje pomer medzi plánovanými investičnými výdavkami a regulačnou základňou s prevádzkovými nákladmi súvisiacimi s veľkosťou každého operátora (v zmysle obsluhovanej populácie). V dôsledku toho je identifikovaných **6 schém** (tarify), pričom každá z nich poskytuje pravidlá preplácania nákladov na výpočet nákladov na infraštruktúru/investičné náklady a na vyhodnotenie možných dodatočných prevádzkových nákladov. Každý miestny orgán (EGA) musí vybrať najvhodnejšiu schému.³

Pre každú zo šiestich tarifných schém je stanovený **špecifický cenový limit**. Miestny úrad alebo iný príslušný orgán prijme príslušnú regulačnú schému, ktorá pozostáva z:

- programu intervencií v oblasti infraštruktúry a manažmentu (PdI), ktorý špecifikuje ciele, ktoré sa majú dosiahnuť na základe presného označenia intervencií na regulačné obdobie,
- ekonomického a finančného plánu (PEF), ktorý počas regulačného obdobia každoročne uvádza vývoj prevádzkových nákladov a investícií, ako aj prognózu ročných tarifných príjmov a regulované výnosy prevádzkovateľa,
- dohody o správe, ktorá obsahuje všetky aktualizácie implementácie tarifnej schémy.

Tabuľka č. 9: Pásma – ceny za pripojenie na verejný vodovod a kanalizáciu

Rok	Pásmo I (dotované) EUR/m ³	Pásmo II (Štandardné) EUR/m ³	Pásmo III EUR/m ³	Pásmo IV EUR/m ³	Pásmo V EUR/m ³	Fixný poplatok EUR/rok	Čistenie odpadových vôd EUR/m ³
2023	0.604	1.015	1.578	2.258	2.889	36.6	0.956
2022	0.580	0.964	1.505	2.066	2.780	34.2	0.898
2021	0.574	0.958	1.479	2.124	2.688	29.0	0.911
2020	0.566	0.948	1.454	2.154	2.744	28.920	0.888

Článok 60 zákona č. 221/2015 stanovuje **sociálnu tarifu** za vodárenskú službu. Konkrétne tento článok stanovuje, že Vodohospodársky regulačný úrad (ARERA) musí zabezpečiť, aby domáci používatelia z ekonomicky a sociálne nevýhodného prostredia mali prístup k dodávke potrebného množstva vody na uspokojenie ich základných potrieb. Na vykonanie tohto ustanovenia sa vo vyhláske predsedu vlády z 13. októbra 2016 ustanovilo, že:

- a) *minimálne množstvo životne dôležitej vody potrebnej na uspokojenie základných potrieb (QMV) je stanovené na 50 litrov na obyvateľa a deň,*
- b) *AREERA stanovuje, s odkazom na QMV, preferenčné ročné pásmo spotreby pre rezidentské domácnosti, a pre túto kategóriu zabezpečuje uplatňovanie preferenčnej tarify pre všetky rezidentské domácnosti,*
- c) *AREERA stanovuje s odkazom na QMV vodný bonus pre všetky rezidentské domácnosti, ktorých je preukázaná ekonomická a sociálna núdza. Tieto ustanovenia boli implementované prostredníctvom konkrétnych opatrení AREERA.*

Podľa štatistík, ktoré zverejnil Národný štatistický úrad (ISTAT), v roku 2020:

- **zásobovanie pitnou vodou** je v 7 888 obciach zo 7 903 obcí, 15 obcí je úplne bez tejto služby- v ktorých žije približne 65 tisíc ľudí (0,1 % populácie), ktorí sú zásobovaní pitnou vodou prostredníctvom súkromných studní.
- **na verejnú kanalizáciu** je napojených približne deväť z desiatich obyvateľov (88,7 % obyvateľov). Nepripojených obyvateľov je približne 6,7 milióna.

6. Zhrnutie a záver

Cenová regulácia za dodávku pitnej vody a čistenie odpadovej vody je v jednotlivých štátoch rôzna. Vo väčšine existuje zmes troch modelov regulácie cien za dodávku pitnej vody a za kanalizačné služby (priame verejné riadenie, delegované verejné riadenie a delegované súkromné riadenie). Priama súkromná správa je využívaná iba v minimálnom počte štátov.

Vo väčšine štátov sa **tarifa** za dodávku pitnej vody a za kanalizáciu skladá z **pevnej zložky a variabilnej/objemovej zložky**.

Vo všeobecnosti tarify za vodu navrhuje prevádzkovateľ vody/vodárenská spoločnosť kompetentným orgánom (obci, regionálnej vláde alebo regionálnemu regulátorovi, alebo nezávislému národnému regulátorovi) na schválenie. V niektorých prípadoch dozorné orgány vykonávajú následnú kontrolu tarify.

Na výslednú cenu za dodávku pitnej vody a odvedenie odpadovej vody majú vplyv najmä náklady na nadobudnutie vody z vodného zdroja (vodný zdroj), technologické náklady, náklady na energie, osobné náklady, odpisy majetku, investície (uskutočnené/plánované) náklady na opravy a tiež počet odberateľov na kilometer prevádzkovej siete (viac odberateľov na km/cenu zníži).

V Slovenskej republike je na **verejný vodovod** pripojených **90,2 %** domácností a na **verejnú kanalizáciu 70,6 %**. Štáty so 100% pripojením obyvateľov na vodovod sú *Taliansko, Holandsko, Maďarsko, Malta*. Najmenej obyvateľov pripojených na verejný vodovod je v *Rumunsku 74,1%*. Na *Malte* je na verejnú kanalizáciu napojených iba 7,4 % domácností.

Aj v prípade, keď je za cenotvorbu vody zodpovedný národný regulátor, je medzi uplatňovanými prístupmi veľa rozdielov – rozsah regulovaných služieb, dĺžka regulačného obdobia, obchodné plánovanie a formálne schválenie obchodného plánu.

Návratnosť investícií je pri stanovovaní taríf rozdielna. V niektorých prípadoch regulátori **umožňujú zahrnutie plánovanej investície do cien**. Plánované investície nie sú zahrnuté v cenovej kalkulácii v *Lotyšsku, Nemecku, Maďarsku a Rumunsku*. Osobné náklady, odpisy a prevádzkové náklady majú v cenách zahrnuté všetky skúmané štáty.

V *Estónsku* závisí účasť Úradu pre hospodársku súťaž pri stanovovaní ceny vodárenských služieb od hustoty osídlenia oblastí činnosti vodárenských spoločností. Pre oblasti s osídlením 2000 a viac obyvateľov sa cenový návrh predkladá na schválenie úradu a pre oblasti s menším osídlením než 2000 alebo mimo oblasti zberu odpadových vôd sa návrh predkladá na schválenie mestskej/obecnej samosprávy.

Podľa štúdie WAREG Report²⁴ vo väčšine krajín sú ceny **regulované národným regulátorom** s nezávislou regulačnou právomocou na stanovovanie/schvaľovanie taríf (*Slovenská republika, Bulharsko, Malta, Lotyšsko, Litva, Estónsko, Poľsko, Taliansko a Írsko*).

²⁴ WAREG Report. Dostupné na: <https://www.wareg.org/documents/water-tariffs-frameworks-in-europe/#page=98&zoom=100,73,161>

V prípade *Fínska, Rakúska a Nemecka* schvaľujú ceny na **miestnej úrovni samosprávy**. Ak sú za schválenie taríf zodpovedné samosprávy, prevádzkovateľ predloží ekonomickú správu na zdôvodnenie aktualizácie taríf a schválenie podlieha samospráve.

Sociálna podpora je zavedená v *Litve* – náklady na zásobovanie vodou a nakladanie s odpadovými vodami nesmú presiahnuť 2 % príjmu domácnosti. *Fínsko* má zavedený príspevok na bývanie, *Maďarsko, Španielsko a Taliansko* zaviedli sociálnu tarifu pre nízkopříjmové domácnosti. **Sociálny aspekt** nemajú v cene zohľadnený *Česko a Poľsko*, majú však **zníženú DPH** na dodávku pitnej vody a tiež na kanalizáciu.

Dĺžka regulačného obdobia sa vo všeobecnosti pohybuje od 1 do 5 rokov. V priebehu regulačného obdobia prebieha **každoročná aktualizácia tarify** v dvoch štátoch (*Bulharsko, Litva*). V *Taliansku* sa plánovaná tarifa aktualizuje v strede každého regulačného obdobia (každé dva roky).

Ceny za dodávku pitnej vody boli v roku 2022 najvyššie v *Českej republike* – 1,82 EUR a ďalej v *Slovenskej republike* – 1,2 EUR. Najnižšie ceny za dodávku pitnej vody boli v *Maďarsku* 0,663 – EUR a *Rumunsku* – 0,604 EUR. **Ceny za čistenie odpadovej vody** boli v roku 2022 najvyššie v *Poľsku* – 1,81 EUR a najnižšie v *Maďarsku* – 0,74 EUR a v *Rumunsku* 0,65 EUR (v *Slovenskej republike* to bolo 1,27 EUR).

7. Zdroje

1. Požiadavka ECPRD č. 5957 – Water and Wastewater Pricing. December 2024.
Dostupné po prihlásení na:
<https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/974547>
2. Voda portál. Dostupné na: <https://www.voda-portal.sk/Dokument/zakon-c-4422002-z-z-o-verejnych-vodovodoch-a-verejnych-kanalizaciach-100005.aspx>
3. Eurostat. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Water_statistics
4. enviroportal. Dostupné na: <https://www.enviroportal.sk/voda/napojenie-vodovod>
5. Vývoj ceny za dodávku pitnej vody. Dostupné na:
<https://www.enviroportal.sk/voda/cena>
6. URSO, emailová komunikácia, 4.12.2024
7. EurEau. Dostupné na: <https://www.eureau.org/resources/publications/eureau-publications/5219-the-governance-of-water-services-in-europe-2020-edition/file>
8. Dostupné na: <https://www.wareg.org/documents/water-regulatory-governance-in-europe/>
9. Cenová regulácia v oboru VaK. Dostupné na: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/cenova-regulace-a-kontrola/cenova-regulace-v-oboru-vak>
10. Ceny za dodávku pitnej vody. Nemecko. Dostupné na:
<https://www.destatis.de/EN/Themes/Society-Environment/Environment/Water-Management/Tables/tw-08-charges-for-drinking-water-tariff-areas-2020-2022.html>
11. Ceny za kanalizačné služby. Nemecko. Dostupné na:
<https://www.destatis.de/EN/Themes/Society-Environment/Environment/Water-Management/Tables/liste-common-household-costs-tarif-type-waste-water-disposal.html#59764>
12. Obyvatelia napojení na verejný vodovod. Dostupné na:
<https://www.statista.com/statistics/1393406/percentage-people-water-supply-europe-by-country/>
13. Obyvateľstvo napojené čistenie odpadových vôd. Dostupné na:
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_06_20/default/table?lang=en&category=t_env.t_env_wat

Všetky zdroje sú aktuálne k dňu zverejnenia materiálu.

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
[https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/
materialy/pm](https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm)

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

